

ANNE BABA DAVRANIŞLARI İLE ÇOCUKLARDA GÖZLENEN PROBLEM DAVRANIŞLAR ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ*

Pınar GÜLER KILIÇ

Psk. Danışman, MEB, Gaziantep, Türkiye
pinarg226@gmail.com
Orcid ID: 0000-0003-2568-9919

Ali ÇEKİÇ

Doç. Dr., Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep Eğitim Fakültesi, Gaziantep, Türkiye
alicekiç79@gmail.com/ alicekic@gantep.edu.tr
ORCID: 0000-0002-7893-268X

Makale Geliş Tarihi: 26/08/2022

Makale Kabul Tarihi: 07/11/2022

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Atıf: Güler Kılıç, P. ve Çekiç, A. (2022). Anne Baba Davranışları ile Çocuklarda Gözlenen Problem Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(50), 141-166.

Öz

Araştırmanın amacı ebeveyn davranışları ile çocuklarda görülen problem davranışlar arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırma verileri 2018-2019 eğitim öğretim yılında Şanlıurfa'nın Birecik ilçesinde, ilkokula devam etmekte olan 125 kız ve 125 erkek öğrencinin anne ve babalarından toplanmıştır. Verilerin toplanabilmesi amacıyla; "Kişisel Bilgi Formu", "Alabama Ebeveyn Davranışları Ölçeği" ve "Conners Anababa Derecelendirme Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde ilişkisiz örneklem için t-testi, tek faktörlü ANOVA, Mann Whitney U testi ve Pearson Basit Doğrusal Korelasyon analizlerinden yararlanılmıştır. Bulgular çocuklardaki davranış sorunlarının cinsiyete, anne babanın eğitim durumuna ve ebeveynlerinin kendi çocukluğundaki aile ortamına göre değiştiğini göstermektedir. Annelerin çocukla ilgilenme ve olumlu ebeveynlik davranışları ile çocukların davranış sorunları arasında negatif korelasyon; zayıf ebeveyn takibi, tutarsız disiplin ve dayakla cezalandırma davranışı ile çocukların davranış sorunları arasında pozitif korelasyon gözlenmiştir. Babaların çocukla ilgilenme davranışı ile çocukların davranış sorunları arasında negatif korelasyon; zayıf ebeveyn takibi, tutarsız disiplin ve dayakla cezalandırma davranışı ile çocukların davranış sorunları arasında pozitif korelasyon; olumlu ebeveynlik davranışı ile çocukların davranış sorunları arasında ise anlamlı bir ilişkinin

* -Bu makale Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsünde tamamlanan Anne Baba Davranışları ile Çocuklarda Gözlenen Problem Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

- Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

- Bu çalışma, 08/01/2018 tarih E-62927161-300-1644 sayılı ile Gaziantep Üniversitesi Etik Kurul'undan izin alınarak gerçekleştirilmiştir.

-Bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan edilmemektedir.

Anne Baba Davranışları ile Çocuklarda Gözlenen Problem Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

olmadığı gözlenmiştir. Ayrıca anne ve babaların ebeveynliğe ilişkin davranışları arasındaki farklılıklar incelendiğinde annelerin ebeveynliğe ilişkin istendik davranışlarda daha yüksek puan ortalamalarına sahip oldukları görülürken, çocuklarının davranış problemlerine yönelik algılamaları açısından ise bir farklılık gözlenmemiştir.

Anahtar Kelimeler: *Çocuklar, davranış problemleri, ebeveyn davranışları*

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE PROBLEM BEHAVIORS IN CHILDREN AND THE BEHAVIORS OF THEIR PARENTS

Abstract

In this study is examined the relationship between parental behaviors and problem behaviors in children. The research datas were collected from the parents of 125 girls and 125 boys students attending a primary school in Birecik in Şanlıurfa between 2018-2019 academic year. To collect data; "Personal Information Form", "Alabama Parental Behavior Scale" and "Conners Parent Rating Scale" were used. In the analysis of the data, t-test, one-factor ANOVA, Mann Whitney U test and Pearson Simple Linear Correlation analyzes were used for unrelated samples. The findings show that behavioral disorders in children variety according to gender, educational status of parents, and family environment which is during their childhood. Negative relationship between mothers' compassionate and positive parenting behaviors and children's behavioral problems; Positive links were observed between inadequate parental follow-up, inconsistent discipline and beating behavior and children's behavioral problems. The negative relationship between fathers' behaviors in the care period and children's behavioral problems; Positive correlation between inadequate parental supervision, inconsistent discipline and beating behavior and children's behavior problems; There was no significant relationship between positive parenting behavior and children's behavioral problems. In addition, when the differences between the parenting behaviors of the mothers and fathers were examined, it wasn't any observed that the mothers had higher average scores in the desired parenting behaviors, while any other difference was observed in the perception of their children's behavior problems.

Keywords: *Childhood problems, behavior problems, parenting practices*

Giriş

Bronfenbrenner'e göre aile daha geniş toplumun etkilerinin süzülerek topluma ulaştığı bir filtredir. Aile hem bu geniş kültürün zararlı etkilerine karşı bir tampon görevi görürken, geniş kültürün yeni üyeleri topluma kazandırma hedefine de yardım eder (Bee ve Boyd, 2009). Çocukların doğrudan etkileşim içinde oldukları temel sistem olan ailede anne babalar olumlu davranışları aracılığıyla yapıcı, üretken, sorumluluk duygusunu bilen, düşünce ve duygularını aktarabilen, kendi otokontrolünü sağlayabilen, sorumluluk alma yetileri gelişmiş, başkalarıyla sağlıklı ilişkiler oluşturabilen bireyler yetiştirebilirler (Başal ve ark., 2014). Ebeveynlerin davranışları çocukların fiziksel, psikososyal, bilişsel, cinsel ve dil gelişimlerini de etkilemektedir (Demircioğlu, 2012).

Her çocuk farklı gelişim alanlarında farklı kapasitelerle dünyaya gelir. Farklı gelişim alanlarında doğuştan getirilen bu kapasitenin gelişebileceği en üst düzeye ulaşması, uygun çevre şartlarıyla mümkün olmaktadır. Çocukluk çağının ilk dönemleri çoğunlukla çocuğun yaşam boyunca tesirinde kalacağı davranış ve edineceği huylarının birçoğunu edindiği bir dönemdir. Çocuğun olumlu bir benlik oluşturmasında ve sosyal ortama ayak uydurmasında, ebeveyn-çocuk ilişkileri daha önemli hale gelmektedir. Ebeveynlerin olumlu bir atmosfer içerisinde çocuğunu

yetiştirilmesi, çocuğun beden ve ruhen sağlıklı bir kimlik kazanmasına ve bulunduğu çevreye daha iyi uyum sağlamasına yardımcı olduğu görülmektedir (Çağdaş ve Seçer, 2006). Çevresiyle olumlu ilişkiler kuramayan çocuk bir süre sonra uyum problemleri yaşamaya başlar. Bu uyum sorunları ise davranış sorunları olarak karşımıza çıkar. Aileler çocuklarda görülen davranış sorunlarının en önemli nedenlerinden biri olup aile içi iletişim çocuğun şimdiki ve gelecek yaşantısındaki davranışlarını etkilemektedir. Etkinin istenen yönde gelişebilmesi için öncelikle ebeveyn davranışlarının, eşlerin birbirine karşı ilişki örüntülerinin ve çocukla kurulan iletişimin sağlıklı olması gerekmektedir (Yavuzer, 2008).

Çocuk yetiştirmekle ilgili anne babanın ne düşündüğünden çok çocuğa nasıl davrandığı, ne yaptığı önemlidir. Çocukların gelişmelerini, davranışlarını ve ruh sağlıklarını etkileyen ideal ebeveyn tutumları değil davranışlardır. Tutum davranış olmaktan öte davranışa yön veren eğilimlerdir. Bundan dolayı tutum istenen veya istenmeyen davranışlara neden olabilir (Tavşancıl, 2002). Çocukların olumsuz davranışlarının aşırı hoşgörü ile karşılanıp davranışlarına hiçbir kısıtlama getirilmeyen ebeveynlerin çocuklarında istek ve dürtülerini kontrol etme yetenekleri yetersiz kalmakta, daha bencil ve sosyal uyumlarının istenilen düzeyde olmadığı görülmektedir. Çocukların duygusal ve sosyal gelişiminde gecikmelere sebep olan baskıcı ebeveyn tutumunda, ebeveynlerin çocuğu çok fazla denetlemesi, çocuğun üzerine titremesi çocukta sorumluluk bilinci oluşmasında güçlük, başkalarına güvenememe, asosyallik, bağımlılık gibi hususlar ya da çok baskıcı, diğerlerinin hakkını çiğneyen, inatçı kişilik özelliklerine sahip olmalarına zemin hazırlamaktadır (Kandır ve Alpan, 2008).

Anne babaların çocuklarına karşı etkileşimden uzak, çok katı ve baskıcı anlayışı benimsemeleri çocukları; edilgen, duygu ve düşüncelerini aktaramayan, başkalarının gölgesinde olan bir kişilik yapısı veya saldırgan davranışlar sergilemelerine sebep olmaktadır (Çağdaş ve Seçer, 2002). Dengesiz ebeveyn tutumunun benimsendiği ailede çocuk neyin doğru neyin yanlış olduğunu kestiremez. Bu ailelerde anne babanın davranışlarında tutarsızlıklar dikkat çekmektedir (Özyürek, 2004). Tutarsızlıklar yüzünden çocuk anne ve babasının nasıl bir tepkide bulunacağını bilemediği için sürekli tedirgindir (Tabak, 2007). Çocuk da tutarsız davranışlar karşısında kendi davranışlarını nasıl yönlendirmesi gerektiğini kestiremez ve dengesiz davranışlarda bulunabilmektedir. Anne ve baba arasında yaşanan uyumsuzluklar çocuğun kafasını karıştırmakta ve devamlı olarak bu tutumlara maruz kalan çocuğun korkup, kaygılanmasına zemin hazırlamaktadır. Çocuk ebeveynlerinden gerekli olan ilgiyi göremediğinden ve davranışlarını bir düzene koyamadığı için ilgiyi üzerine çekmeye çalışmaktadır. Tutarsız davranışlar sergileyen, cezalandıran, hem seven hem de mesafeli bir tutum sergileyen ebeveynlerin çocuklarının bağımlı bir kişilik yapısını benimsedikleri görülmektedir (Yılmaz, 2007). Demokratik tutuma sahip olan ebeveynler çocuklarına hoşgörü ile yaklaşır onları desteklerler, çocuklarıyla ilgili karar verilmesi gereken durumlarda seçenekler sunarlar ve çocuğun seçmiş olduğu davranışın sorumluluğunu almasını desteklerler (Barbaroğlu, 2016). Çocuklarına karşı açık ya da kapalı şekilde reddedici biçimde davranış sergileyen eşler; sinirli bir tutum sergileme, ilgi göstermeme, çocuğu başka birine verme veya çocuğunu terk etme gibi tehditlerde bulunurlar. Çocuklarına değersiz ve yetersiz olduklarını düşünmelerine neden olurlar. Dolayısıyla çocukların düşük özgüven duygusu ve düşük benlik saygısı oluşturmalarına sebep olmaktadır (Dirim, 2003).

Ebeveyn davranışları ile bu davranışların çocuklar üzerindeki etkilerinin incelendiği araştırmalarda anne baba davranışları ve kendi çocuklarına yönelik algıları arasındaki farklılıkların incelenmesi için aynı çocuğun anne ve babasına aynı anda ulaşabilmek oldukça önemlidir. Bu araştırma kapsamında anne ve babaların çocuklarına yönelik davranışları karşılaştırmalı olarak ele alınarak anne babaların ebeveynlik rollerinde sergiledikleri davranışlar

Anne Baba Davranışları ile Çocuklarda Gözlenen Problem Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

arasında farklılıklar olup olmadığı, bu farklılıkların çocukların davranış problemleri ile nasıl ilişki gösterdiği incelenmiştir. Böylelikle hem anne baba davranışları daha iyi anlaşılacak, hem de çocuklara ayrı ayrı etkileri de belirlenebilecektir. Bir diğer önem anne ve baba farkının incelenmesidir. Hangisinin çocukların davranışları ile daha fazla ilişki gösterdiği, anne ve babaların davranışları ile anne baba algısına göre çocukların davranışları karşılaştırılmıştır. Aynı çocuğun hem anne hem de babasının algılarına göre çocuk davranışlarındaki çevresel değişkenlerin etkisi azaltılmaya çalışılmıştır. Hem anne hem de babalardan çocuklarını değerlendirmeleri istenerek aile ortamı hakkında daha çok fikir edinmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada verilerin toplanmasında Alabama Ebeveyn Davranışları Ölçeği (AEDÖ) kullanılmıştır. AEDÖ'nin öne çıkan özellikleri ve Türkiye'de kullanılan ölçeklerin sınırlılıkları göz önüne alındığında AEDÖ'nin doğrudan anne baba davranışlarını ölçmesi (Çekiç, Türk, Buğa ve Hamamcı, 2018), ebeveyn davranışları ile çocukların davranış problemleri arasında daha somut ve gerçekçi değerlendirmeler yapılmasına katkı sağlayabilecektir. Ebeveynlerin çocuklarına karşı olan davranış biçimlerinin çocuğun davranışları üzerinde olumlu veya olumsuz bir şekilde etkisinin olduğu yapılan çalışmalarda gözlenmektedir. Bu nedenle çocuk psikolojisi ve çocuk gelişimi ile alakalı araştırmaların çoğunun arka planında, kesinlikle ebeveynlerin çocuklarına karşı sergilemiş olduğu davranışlar ve aile kavramının işlevselliği konusunun irdelendiği görülmektedir (Yaprasanlı, 2011). Erken dönemlerden itibaren ebeveynlerin davranışları ile çocukların gelişimleri arasında ilişkinin ortaya konulması özellikle alan uzmanlarının yapacağı erken dönem müdahaleler için yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Davranım sorunları kişinin topluma, eğitim hayatında ya da mesleki yaşantısında sorunlar yaşamasına sebep olabilir. Bu sorunlar mikro düzeyde okul ve aileye makro düzeyde ise topluma maddi ve manevi yük olmaktadır (Ölçek, 2010). Davranım bozukluğuna erken müdahalelerin maliyetleri azaltması ve kısa sürede belirtileri en aza indirmek için tanı almış çocukların iyileşmesinin uzun zaman alması nedeniyle bu konuyla ilgili yapılan bütün çalışmalar önemli hale gelmektedir. Okullardaki davranış problemlerinin artış hızı ciddi boyutta olup konuyla ilgili yapılan çalışmalar her geçen gün artmaktadır (Kartal, 2019).

İlgili alan yazını gözden geçirildiğinde çocukların davranış problemleri ile ağırlıklı olarak anne baba tutumları (Taner Derman ve Başal, 2013) çocukların demografik özellikleri ve ekonomik durumları, çevresel faktörlerin etkisi, ebeveyn kişilik özellikleri (Savi, 2013) ve davranış bozukluklarının tanımlanması için geliştirilen ölçeklerin geçerlilik güvenirlik düzeyleri (Kanlıklıçer, 2005) incelenmiştir. Çocukların davranış sorunlarının anne-baba ve öğretmen tarafından değerlendirildiği çalışmalar da bulunmaktadır. Ancak bu değerlendirmeler genelde ayrı ayrı değerlendirilmiş olup aralarındaki ilişkiye bakılmamıştır. Özellikle aile içinde anne ve babanın çocuklarının davranışları hakkındaki algıları arasındaki ilişkiye bakılmış bir çalışmaya literatür taramasında rastlanmamıştır (Can, 2015). Anne ve babaların ebeveynlik davranışlarının çocuğun davranış sorunları ile ilişkisi incelenerek anne ve babaların değerlendirmeleri ile hangi ebeveyn davranışlarının çocuklardaki hangi davranış sorunlarıyla ilişkili olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Aynı çocuğun hem anne hem de babası birlikte ele alınarak incelenmiştir. Çocuklardaki davranış sorunlarının çocuğun cinsiyetine, anne babaların öğrenim durumlarına ve ebeveynlerin kendi çocukluklarındaki aile ortamına göre değişip değişmediği saptamaya çalışılmıştır.

Ebeveynlerin zihinlerinde, bir çocuğun sahip olması gereken özelliklerle ilgili düşünceler vardır. Eğer anne-babaların beklentileri, nitelikleriyle çocuğun var olan özellikleri çatırırsa işte o zaman sorunlar ortaya çıkar (Wolff, 2009). Dolayısıyla yapılacak olan bu araştırmayla aile içinde çocuğun davranışlarının hem anne hem de baba tarafından ayrı ayrı değerlendirmelerine fırsat sunacaktır. Böylelikle anne ve babaların davranış örüntüleri ile çocuklarda algılanan davranış

problemleri ilişkisi incelenecektir. Böylece başta okullarda çalışan psikolojik danışmanlar olmak üzere anne babalarla çalışan alan uzmanlarına da çocukların davranış problemlerine yönelik bireysel ve grup uygulamaları kapsamında katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Bu araştırmanın amacı anne babaların davranışları ile çocuklarının problem davranışları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Ebeveynler ve onların çocuklarından elde edilen verilerin incelendiği bu araştırma ilişkisel araştırmalar kategorisinde korelasyonel bir araştırmadır. Korelasyonel araştırmalar iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkileri betimlemek amacıyla yürütülür (Karakaya, 2012).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 Eğitim-Öğretim yılında Şanlıurfa ilinin Birecik ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilkokullara devam eden 7-11 yaş grubu çocuklardan ve onların ebeveynlerinden oluşmaktadır. Araştırma kapsamında 250 çift ebeveyn araştırmanın bağımsız değişkenlerini oluşturan ölçme araçlarını doldurmuşlardır. Amaçlı örneklem yöntemi ile belirlenen okullardaki öğrencilerden eşit sayıda kız ve erkek öğrencinin anne babasına ulaşılmaya çalışılmıştır. Amaçlı rastgele örneklem sistematik ve rastgele seçilen durum örneklerinin araştırmanın amacı doğrultusunda amaçlı bir şekilde tasnif edilmesidir (Marshall & Rossman, 2014).

Tablo 1: Araştırmaya katılan anne babaların ve çocuklarının demografik değişkenlerine ilişkin frekans ve yüzde değerleri

	N		%	
Çocuğun Cinsiyeti				
Kız	125		50	
Erkek	125		50	
Toplam	250		100	
Çocuk Sayısı				
1-3 çocuk	189		75,6	
4 çocuk ve üzeri	61		24,4	
Toplam	250		100	
	Anne		Baba	
	N	%	F	%
Yaş				
20-29 yaş	43	17,2	3	1,2
30-39 yaş	154	61,6	130	52
40 ve üzeri yaş	53	21,2	117	46,8
Toplam	250	100	250	100
Eğitim Düzeyi				
İlkokul	99	39,6	80	32
Lise	85	34	74	29,6
Üniversite ve Üzeri	66	26,4	96	38,4
Toplam	250	100	250	100
Çalışma Durumu				
Çalışıyor	68	27,2	228	91,2
Çalışmıyor	182	72,8	22	8,8
Toplam	250	100	250	100
Aile Ortamı				
Samimi, Mutlu	234	93,6	232	92,8
Çatışmalı, Huzursuz	14	5,6	17	6,8
Toplam	248	99,2	249	99,6

Anne Baba Davranışları ile Çocuklarda Gözlenen Problem Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Araştırmaya katılan ebeveynlerin yaş ortalaması annelerde 35,14, babalarda ise 39,78'dir. Annelerde katılımcıların çoğunluğu çalışmıyorken babalarda ise çoğunluk çalışmaktadır. Eğitim düzeyleri açısından annelerin çoğunluğu ilkökul mezunu iken babalarda çoğunluk üniversite mezunudur. Hem anneler hem de babalar çocukluklarının geçtiği aile ortamını büyük bir çoğunlukla samimi ve mutlu olarak değerlendirmişlerdir.

Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanması amacıyla üç farklı araç kullanılmıştır. Bunlardan ilki araştırmacılar tarafından geliştirilen "Kişisel Bilgi Formu", Frick (1991) tarafından geliştirilen ve Çekiç vd. (2018) tarafından Türkçeye uyarlanan "Alabama Ebeveyn Davranışları Ölçeği" ve Şener ve ark. (1998) tarafından Türkçeye uyarlanan "Conners Anababa Derecelendirme Ölçeği" kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen bilgi formu; yaş, çalışma durumu, eğitim düzeyi, medeni durum, çocuk sayısı gibi sosyo-demografik özelliklerle ilgili toplam 13 soru içermektedir.

Alabama Ebeveyn Davranışları Ölçeği: Alabama Ebeveyn Davranışları Ölçeği Frick (1991) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek Türkçe'ye Çekiç, Türk, Buğa ve Hamamcı (2018) tarafından uyarlanmıştır. AEDÖ'nin orijinali ilkökul yaş grubu çocuğa sahip olan ebeveynlerle geliştirilmiştir (Shelton, Frick, ve Wootton, 1996). Ölçek 6-18 yaş aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlere ve 6-18 yaş arası çocuklara yönelik iki farklı formu vardır (Çekiç, Türk, Buğa ve Hamamcı, 2018). Ölçek anne ve babaların çocuklarını yetiştirme aşamalarında ne şekilde davrandıklarını ölçmektedir. 35+7 maddeden oluşan ölçek 5 farklı alanda anne baba davranışlarını incelemektedir (Frick, Christian ve Wootton, 1999). İncelenen bu alanlar: Olumlu Ebeveynlik çocuğunun yaptıklarının farkında olup-olmaması ve çocuğun bununla ilgili bilgilendirilip-bilgilendirilmemesini ölçen; Çocukla İlgilenme ebeveynlerin çocukla zaman geçirip-geçirmemesi, çocuklarının hobilerini destekleyip-desteklememesi ve çocuklarına sorumluluklarında yardım edip-etmemesini ölçen; Zayıf Ebeveyn Takibi ebeveynin çocuğunu takip edip-etmemesi; Tutarsız Disiplin ebeveynin çocuğunun davranışlarını disipline ederken kullandığı tutarsız tutumu ölçen; Dayakla Cezalandırma ebeveynin çocuğunun istenmeyen davranışlarını söndürmek adına fiziksel şiddet uygulayıp-uygulamadığını ölçen alt boyutlarıdır. AEDÖ'de dayakla cezalandırma alt boyutuna karşı anne ve babalar tarafından bir önyargı oluşmaması için 7 madde daha ölçek uygulamalarında dahil edilmiş ve bu maddeler bir alt boyut olarak puanlanmamaktadır (Shelton, Frick ve Woolton, 1996). Ölçekte (Frick, 1991) olumlu ebeveyn davranışları; çocukla ilgilenme(Çİ) ve olumlu ebeveynlik(OE) alt boyutları ile olumsuz ebeveyn davranışları; zayıf ebeveyn takibi(ZET), tutarsız disiplin(TD) ve dayakla cezalandırma(DC) alt boyutları ile ölçülmektedir. Bu araştırma kapsamında AEDÖ'ye ilişkin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı .70'tir. AEDÖ alt boyutlarının iç tutarlılık katsayıları Çİ .77, OE .68, ZET .65, TD .46, DC .61'dir. 0 ile +1 arasında değerler alan iç tutarlılık katsayısı 1'e ne kadar yaklaşırsa güvenilirliğin o derecede arttığı anlamına gelir (Can, 2014). Yapılan geçerlilik analizi sonucunda KMO değeri .77 bulunmuştur ve faktörleşmeye uygun olduğu görülmüştür. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması amacı doğrultusunda doğrulayıcı faktör analizi (DFA), geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. DFA sonucu elde edilen uyum indeksleri RMSEA=.04, NFI=.79, CFI=.90 ve GFI=.85 olarak bulunmuştur. Psikolojik belirtileri olan ve yardım almak için başvurmuş çocukların anne ve babaları ile yardım almayan anne ve babalar arasında tüm alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermektedir (p<.05). Ölçeğin hem bu araştırma kapsamında elde edilen iç tutarlılık katsayısı göz önünde bulundurulduğunda hem de Türkçe'ye uyarlama çalışmasından elde edilen sonuçlar incelendiğinde ülkemizde yaşayan anne ve babaların çocuk yetiştirme konusunda sağlıklı ve sağlıklı davranışlarını değerlendirebilen güvenilir ve geçerli bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

Conners Anababa Derecelendirme Ölçeği: Conners Anababa Derecelendirme Ölçeği (CADÖ) çocuklarda görülen problem davranışları ölçmektedir. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması Şener ve arkadaşları tarafından yapılmıştır (Şener ve ark. 1998). Ölçeğin alt boyutları: Davranım Sorunları, Hiperaktivite, Kaygı, Psikosomatik ve Öğrenme Sorunlarıdır. Cronbach Alfa ile değerlendirilen ölçeğin

iç tutarlığı .90 olarak hesaplanmıştır. “Öğrenme sorunu” alt ölçeği dışında diğer alt ölçeklerin iç tutarlılığının istenen düzeyde olduğu bildirilmiştir (Dereboy ve ark.2006). Cronbach alfa katsayılarının 0.90 düzeyinde veya üzerinde olması ölçeğin sadece güvenilirliğini değil geçerliğini de desteklemektedir (Nunnally ve Bernstein 1994). Ölçeğin hem iç güvenilirlik ve zaman güvenilirliğinin bulunduğu, hem de yordama ve yapı geçerliklerinin olduğu çeşitli çalışmalarda gösterilmiştir (Connors 1990). Araştırmacılar CADÖ için başlıca 3 kullanım alanı olduğunu ifade etmişlerdir. Bunlar; çocuklardaki davranış sorunlarını belirlemek için bir test aracı, teşhis edilen tanıları desteklemek için yardımcı araç ve uygulanan tedavilerin sonuçlarının değerlendirilmesi için izlem aracı olmasıdır (Giannaris ve ark. 2001). Toplamda 48 madde içeren CADÖ beş alt ölçekten meydana gelmektedir (Dereboy, Senol, Sener, 2006). Bu alt ölçekler şunlardır: Davranım sorunları alt boyutu (örn; “Kavgaya hazırdır öfkesi burnundadır”, “Kurallara uymaz veya uyarken gönülsüzdür”); Hiperaktivite alt boyutu (örn; “Kolayca heyecanlanır”, “Düşünmeden hareket eder”, “Yerinde rahat duramaz, kıpır kıpırdır”); Öğrenme sorunları alt boyutu (örn; “Öğrenme gücünü çeker”, “İşlerini bitirmekte zorlanır”); Kaygı alt boyutu (örn; “Sık sık ve kolayca ağlar”, “Kendisine kötü davranılmasına ses çıkarmaz”); Psikosomatik alt boyutu (örn; “Baş ağrıları vardır”, “Mide ağrıları vardır”) dur.

Uygulama ve Verilerin Analizi

Verilerin normal dağılım göstermesi parametrik olan testlerin temel varsayımlarından biridir. Bu varsayımın karşılanıp karşılanmadığını test etmek için katılımcıların AEDÖ ve CADÖ’den elde ettikleri puanların çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) katsayıları incelenmiştir. Elde edilen değerler Tablo 2’de yer almaktadır:

Tablo 2: Katılımcıların AEDÖ ve CADÖ’den elde edilen puanlarına ilişkin aritmetik ortalama, standart sapma, medyan, çarpıklık ve basıklık değerleri

Grup	Ölçek	\bar{x}	Ss	Medyan	Çarpıklık	Basıklık
	AEDÖ-Çİ	41	5,14	42	-0,60	0,46
	AEDÖ-OE	26,66	2,69	27	-1,10	1,72
Anne	AEDÖ-ZET	14,35	4,97	13	1,50	1,98
	AEDÖ-TD	14,70	3,48	15	-0,11	0,27
	AEDÖ-DC	3,98	1,18	4	1,67	1,97
	CADÖ- Toplam	21,02	11,84	19	0,98	1,46
	AEDÖ-Çİ	38,51	6,18	39	-0,55	0,38
	AEDÖ-OE	25,66	3,42	26	-1,15	1,94
Baba	AEDÖ-ZET	15,80	4,96	15	1,26	1,98
	AEDÖ-TD	15,14	3,83	16	-0,28	-0,18
	AEDÖ-DC	4,65	1,74	4	0,89	0,01
	CADÖ- Toplam	20,56	12,38	18	0,87	0,59

AEDÖ: Alabama Ebeveyn Davranışları Ölçeği, AEDÖ-Çİ: Çocukla İlgilenme, AEDÖ-OE: Olumlu Ebeveynlik, AEDÖ-ZET: Zayıf Ebeveyn Takibi, AEDÖ-TD: Tutarsız Disiplin, AEDÖ-DC: Dayakla Cezalandırma; CADÖ: Connors Anababa Derecelendirme Ölçeği, CADÖ-DS: Davranım Sorunu, CADÖ-AH: Ataklık/Hiperaktivite, CADÖ-ÖS: Öğrenme Sorunu, CADÖ-K: Kaygı, CADÖ-PS: Psikosomatik

Anne Baba Davranışları ile Çocuklarda Gözlenen Problem Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Sürekli bir değişkene ait verilerin normal dağılım gösterip göstermediği incelenirken birkaç yöntem izlenebilmektedir. Bunlardan biri de çarpıklık ve basıklık katsayılarının -2 ile +2 arasında yer aldığı takdirde verilerin normal dağılım gösterdiği varsayımıdır (George ve Mallery, 2010). Tablo 2 incelendiğinde katılımcıların AEDÖ'nün ve CADÖ'nün toplam ve alt boyutlarından elde ettikleri puanlara ilişkin çarpıklık ve basıklık katsayıları incelendiğinde tüm alt boyutlarına ait katsayıların -2 ile +2 aralığında olduğu yani normal bir dağılım sergilediği görülmektedir. Bu nedenle katılımcıların puanlarının çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla İlişkisiz Örneklem için t-testi ile İlişkisiz Örneklem için tek faktörlü ANOVA, Mann Whitney U testi; anne ve babaların ebeveynlik davranışları ile çocukların problem davranışları arasındaki ilişkiyi incelemek için ise Pearson Basit Doğrusal Korelasyon analizlerinden yararlanılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde sırasıyla araştırmanın demografik değişkenlerine ait bulgulara, değişkenler arasındaki ilişkilere yer verilecektir.

Çocuğun Cinsiyetine Göre Elde Edilen Bulgular

Tablo 3: Araştırmaya katılan annelerin AEDÖ ve CADÖ puanlarının çocuğun cinsiyetine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan İlişkisiz Örneklem T Testi sonuçları

Ölçekler ve Alt Boyutlar	Gruplar	N	\bar{x}	Ss	T	Sd	P
AEDÖ-Çİ	Kız	125	41,28	5,15	0,86	248	0,391
	Erkek	125	40,72	5,14			
AEDÖ-OE	Kız	125	26,74	2,65	0,444	248	0,657
	Erkek	125	26,58	2,75			
AEDÖ-ZET	Kız	125	13,78	4,40	-1,842	237,78	0,067
	Erkek	125	14,93	5,43			
AEDÖ-TD	Kız	125	14,80	3,51	0,435	248	0,664
	Erkek	125	14,61	3,46			
AEDÖ-DC	Kız	125	3,75	0,96	-3,046	225,973	0,003**
	Erkek	125	4,20	1,33			
CADÖ-Toplam	Kız	125	19,58	11,47	-1,922	248	0,056
	Erkek	125	22,45	12,07			
CADÖ-DS	Kız	125	3,88	2,79	-2,386	223,354	0,018*
	Erkek	125	4,88	3,75			
CADÖ-AH	Kız	125	3,66	2,56	-2,403	248	0,017*
	Erkek	125	4,41	2,38			
CADÖ-ÖS	Kız	125	1,84	2,24	-1,037	248	0,301
	Erkek	125	2,14	2,27			
CADÖ-K	Kız	125	5,35	3,12	-0,138	248	0,890
	Erkek	125	5,41	3,26			
CADÖ-PS	Kız	125	0,92	1,39	-0,474	248	0,636
	Erkek	125	1,01	1,53			

*p< .05 **p< .005

Tablo 3 incelendiğinde annelerin davranışlarında AEDÖ açısından DC alt boyutunda anlamlı farklılık görülürken; CADÖ açısından CADÖ-DS ve CADÖ-AH alt boyutlarında anlamlı farklılık görülmektedir. Elde edilen sonuçlar erkek çocuk annelerinin kız çocuk annelerine göre daha fazla dayakla cezalandırma davranışı sergilediklerini göstermektedir. Yine erkek çocukların anneleri kız çocukların annelerine göre çocuklarının daha fazla davranım sorunu ve ataklık/hiperaktivite davranışları sergilediğini düşünmektedirler.

Tablo 4: Araştırmaya katılan babaların AEDÖ ve CADÖ puanlarının çocuğun cinsiyetine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan ilişkisiz Örneklem T Testi sonuçları

Ölçekler ve Alt Boyutlar	Gruplar	N	\bar{x}	Ss	T	Sd	P																																																																																																																				
AEDÖ-Çİ	Kız	125	37,96	6,03	-1,416	248	0,158																																																																																																																				
	Erkek	125	39,06	6,29				AEDÖ-OE	Kız	125	25,30	3,53	-1,633	248	0,104	Erkek	125	26,01	3,27	AEDÖ-ZET	Kız	125	15,46	4,29	-1,085	233,335	0,279	Erkek	125	16,14	5,54	AEDÖ-TD	Kız	125	15,01	3,97	-0,544	248	0,587	Erkek	125	15,27	3,69	AEDÖ-DC	Kız	125	4,51	1,60	-1,236	248	0,218	Erkek	125	4,78	1,86	CADÖ-Toplam	Kız	125	18,86	11,61	-2,193	248	0,029*	Erkek	125	22,26	12,92	CADÖ-DS	Kız	125	3,98	2,59	-2,632	211,129	0,01*	Erkek	125	5,06	3,80	CADÖ-AH	Kız	125	3,62	2,45	-3,582	248	0,00**	Erkek	125	4,75	2,56	CADÖ-ÖS	Kız	125	1,84	2,26	-1,040	248	0,299	Erkek	125	2,12	1,98	CADÖ-K	Kız	125	4,91	3,23	-0,637	248	0,524	Erkek	125	5,18	3,31	CADÖ-PS	Kız	125	0,75	1,25	0,201	248	0,841
AEDÖ-OE	Kız	125	25,30	3,53	-1,633	248	0,104																																																																																																																				
	Erkek	125	26,01	3,27				AEDÖ-ZET	Kız	125	15,46	4,29	-1,085	233,335	0,279	Erkek	125	16,14	5,54	AEDÖ-TD	Kız	125	15,01	3,97	-0,544	248	0,587	Erkek	125	15,27	3,69	AEDÖ-DC	Kız	125	4,51	1,60	-1,236	248	0,218	Erkek	125	4,78	1,86	CADÖ-Toplam	Kız	125	18,86	11,61	-2,193	248	0,029*	Erkek	125	22,26	12,92	CADÖ-DS	Kız	125	3,98	2,59	-2,632	211,129	0,01*	Erkek	125	5,06	3,80	CADÖ-AH	Kız	125	3,62	2,45	-3,582	248	0,00**	Erkek	125	4,75	2,56	CADÖ-ÖS	Kız	125	1,84	2,26	-1,040	248	0,299	Erkek	125	2,12	1,98	CADÖ-K	Kız	125	4,91	3,23	-0,637	248	0,524	Erkek	125	5,18	3,31	CADÖ-PS	Kız	125	0,75	1,25	0,201	248	0,841	Erkek	125	0,72	1,26								
AEDÖ-ZET	Kız	125	15,46	4,29	-1,085	233,335	0,279																																																																																																																				
	Erkek	125	16,14	5,54				AEDÖ-TD	Kız	125	15,01	3,97	-0,544	248	0,587	Erkek	125	15,27	3,69	AEDÖ-DC	Kız	125	4,51	1,60	-1,236	248	0,218	Erkek	125	4,78	1,86	CADÖ-Toplam	Kız	125	18,86	11,61	-2,193	248	0,029*	Erkek	125	22,26	12,92	CADÖ-DS	Kız	125	3,98	2,59	-2,632	211,129	0,01*	Erkek	125	5,06	3,80	CADÖ-AH	Kız	125	3,62	2,45	-3,582	248	0,00**	Erkek	125	4,75	2,56	CADÖ-ÖS	Kız	125	1,84	2,26	-1,040	248	0,299	Erkek	125	2,12	1,98	CADÖ-K	Kız	125	4,91	3,23	-0,637	248	0,524	Erkek	125	5,18	3,31	CADÖ-PS	Kız	125	0,75	1,25	0,201	248	0,841	Erkek	125	0,72	1,26																				
AEDÖ-TD	Kız	125	15,01	3,97	-0,544	248	0,587																																																																																																																				
	Erkek	125	15,27	3,69				AEDÖ-DC	Kız	125	4,51	1,60	-1,236	248	0,218	Erkek	125	4,78	1,86	CADÖ-Toplam	Kız	125	18,86	11,61	-2,193	248	0,029*	Erkek	125	22,26	12,92	CADÖ-DS	Kız	125	3,98	2,59	-2,632	211,129	0,01*	Erkek	125	5,06	3,80	CADÖ-AH	Kız	125	3,62	2,45	-3,582	248	0,00**	Erkek	125	4,75	2,56	CADÖ-ÖS	Kız	125	1,84	2,26	-1,040	248	0,299	Erkek	125	2,12	1,98	CADÖ-K	Kız	125	4,91	3,23	-0,637	248	0,524	Erkek	125	5,18	3,31	CADÖ-PS	Kız	125	0,75	1,25	0,201	248	0,841	Erkek	125	0,72	1,26																																
AEDÖ-DC	Kız	125	4,51	1,60	-1,236	248	0,218																																																																																																																				
	Erkek	125	4,78	1,86				CADÖ-Toplam	Kız	125	18,86	11,61	-2,193	248	0,029*	Erkek	125	22,26	12,92	CADÖ-DS	Kız	125	3,98	2,59	-2,632	211,129	0,01*	Erkek	125	5,06	3,80	CADÖ-AH	Kız	125	3,62	2,45	-3,582	248	0,00**	Erkek	125	4,75	2,56	CADÖ-ÖS	Kız	125	1,84	2,26	-1,040	248	0,299	Erkek	125	2,12	1,98	CADÖ-K	Kız	125	4,91	3,23	-0,637	248	0,524	Erkek	125	5,18	3,31	CADÖ-PS	Kız	125	0,75	1,25	0,201	248	0,841	Erkek	125	0,72	1,26																																												
CADÖ-Toplam	Kız	125	18,86	11,61	-2,193	248	0,029*																																																																																																																				
	Erkek	125	22,26	12,92				CADÖ-DS	Kız	125	3,98	2,59	-2,632	211,129	0,01*	Erkek	125	5,06	3,80	CADÖ-AH	Kız	125	3,62	2,45	-3,582	248	0,00**	Erkek	125	4,75	2,56	CADÖ-ÖS	Kız	125	1,84	2,26	-1,040	248	0,299	Erkek	125	2,12	1,98	CADÖ-K	Kız	125	4,91	3,23	-0,637	248	0,524	Erkek	125	5,18	3,31	CADÖ-PS	Kız	125	0,75	1,25	0,201	248	0,841	Erkek	125	0,72	1,26																																																								
CADÖ-DS	Kız	125	3,98	2,59	-2,632	211,129	0,01*																																																																																																																				
	Erkek	125	5,06	3,80				CADÖ-AH	Kız	125	3,62	2,45	-3,582	248	0,00**	Erkek	125	4,75	2,56	CADÖ-ÖS	Kız	125	1,84	2,26	-1,040	248	0,299	Erkek	125	2,12	1,98	CADÖ-K	Kız	125	4,91	3,23	-0,637	248	0,524	Erkek	125	5,18	3,31	CADÖ-PS	Kız	125	0,75	1,25	0,201	248	0,841	Erkek	125	0,72	1,26																																																																				
CADÖ-AH	Kız	125	3,62	2,45	-3,582	248	0,00**																																																																																																																				
	Erkek	125	4,75	2,56				CADÖ-ÖS	Kız	125	1,84	2,26	-1,040	248	0,299	Erkek	125	2,12	1,98	CADÖ-K	Kız	125	4,91	3,23	-0,637	248	0,524	Erkek	125	5,18	3,31	CADÖ-PS	Kız	125	0,75	1,25	0,201	248	0,841	Erkek	125	0,72	1,26																																																																																
CADÖ-ÖS	Kız	125	1,84	2,26	-1,040	248	0,299																																																																																																																				
	Erkek	125	2,12	1,98				CADÖ-K	Kız	125	4,91	3,23	-0,637	248	0,524	Erkek	125	5,18	3,31	CADÖ-PS	Kız	125	0,75	1,25	0,201	248	0,841	Erkek	125	0,72	1,26																																																																																												
CADÖ-K	Kız	125	4,91	3,23	-0,637	248	0,524																																																																																																																				
	Erkek	125	5,18	3,31				CADÖ-PS	Kız	125	0,75	1,25	0,201	248	0,841	Erkek	125	0,72	1,26																																																																																																								
CADÖ-PS	Kız	125	0,75	1,25	0,201	248	0,841																																																																																																																				
	Erkek	125	0,72	1,26																																																																																																																							

*p< .05 **p< .005

Tablo 4 incelendiğinde babaların AEDÖ açısından davranışlarında çocuklarının kız ya da erkek olmasına göre bir farklılık görülmemektedir. CADÖ açısından ise hem toplam puanda hem de Davranım Sorunu ve Ataklık/Hiperaktivite alt boyutlarında erkek çocukların babaları daha yüksek puan ortalamalarına sahiptirler.

Anne Baba Davranışları ile Çocuklarda Gözlenen Problem Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Eğitim Düzeyine Göre Elde Edilen Bulgular

Tablo 5: Araştırmaya katılan annelerin AEDÖ ve CADÖ puanlarının annenin eğitimi düzeyi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan ilişkisiz Örneklem için ANOVA sonuçları

Ölçekler ve Alt Boyutlar	A İlkokul n: 99		B Lise n: 85		C Üniversite ve üzeri n: 66		F	p	Anlamlı Fark
	\bar{x}	Ss	\bar{x}	Ss	\bar{x}	Ss			
	AEDÖ-Çİ	39,70	5,68	41,68	4,44	42,07			
AEDÖ-OE	26,41	2,84	26,82	2,55	26,81	2,69	,678	,508	
AEDÖ-ZET	15,36	5,97	14,15	5,00	13,09	3,40	4,364	,014*	A-C
AEDÖ-TD	14,81	3,77	14,77	3,33	14,46	3,25	,234	,792	
AEDÖ-DC	3,90	1,06	4,20	1,32	3,79	1,14	2,552	,080	
CADÖ- Toplam	21,91	12,30	21,82	12,44	18,62	10,04	1,848	,160	
CADÖ-DS	4,59	3,61	4,52	3,61	3,85	2,34	1,043	,354	
CADÖ-AH	4,20	2,76	4,06	2,29	3,74	2,32	,676	,510	
CADÖ-ÖS	2,20	2,22	2,00	2,31	1,65	2,22	1,181	,309	
CADÖ-K	5,52	3,20	5,41	3,14	5,12	3,26	,322	,725	
CADÖ-PS	1,00	1,44	1,09	1,69	0,74	1,68	1,121	,328	

*p < .05

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan annelerin AEDÖ ve CADÖ toplam ve alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında anne eğitimi düzeyi değişkenine göre bir fark olup olmadığına ilişkin yapılan ilişkisiz Örneklem için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçlarına göre annelerin AEDÖ-Çİ ve AEDÖ-ZET alt boyutlarından elde ettikleri puanların ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Yapılan Scheffe post-hoc testi sonucunda söz konusu farkın AEDÖ-Çİ için A grubu (İlkokul) ile B grubu (Lise) ve C grubu (Üniversite ve üzeri) arasında olduğu belirlenmiştir; lise, üniversite ve üzeri mezunu olan annelerin AEDÖ-Çİ puanlarının (41,68 ve 42,02) ilkokul mezunu annelerin puanlarından (39,70) anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Yine Scheffe sonuçlarına göre AEDÖ-ZET alt boyutu için anlamlı farkın A ve C grubu arasında olduğu ve ilkokul mezunu annelerin AEDÖ-ZET puanı (15,36) üniversite mezunu annelerin puanlarından (13,09) daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 6: Araştırmaya katılan babaların AEDÖ ve CADÖ puanlarının babanın eğitim düzeyi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan ilişkisiz Örneklemeler İçin ANOVA sonuçları

Ölçekler ve Alt Boyutlar	A İlkokul n: 80		B Lise n: 74		C Üniversite ve üzeri n: 96		F	p	Anlamlı Fark
	\bar{x}	Ss	\bar{x}	Ss	\bar{x}	Ss			
AEDÖ-Çİ	37,25	7,16	37,60	5,64	40,26	5,26	6,595	,002*	A-C B-C
AEDÖ-OE	25,74	3,69	25,37	3,59	25,80	3,04	0,352	0,703	
AEDÖ-ZET	16,59	5,76	16,29	4,61	14,75	4,32	3,607	0,029*	A-C
AEDÖ-TD	14,34	3,62	15,16	3,59	15,79	4,06	3,207	0,042*	A-C
AEDÖ-DC	4,5	1,94	4,82	1,71	4,63	1,57	0,669	0,513	
CADÖ- Toplam	20,59	13,30	22,89	12,06	18,73	11,63	2,377	0,095	
CADÖ-DS	4,49	4,11	5,13	2,99	4,03	2,60	2,347	0,098	
CADÖ-AH	3,88	2,72	4,55	2,48	4,15	2,48	1,359	0,259	
CADÖ-ÖS	2,08	2,35	2,03	1,84	1,86	2,15	0,237	0,789	
CADÖ-K	5,15	3,03	5,51	3,23	4,59	3,45	1,725	0,180	
CADÖ-PS	0,79	1,22	0,83	1,37	0,62	1,19	0,754	0,471	

*p< .05

Tablo 6 incelendiğinde araştırmaya katılan babaların AEDÖ ve CADÖ toplam ve alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında baba eğitim düzeyi değişkenine göre bir fark olup olmadığına ilişkin yapılan ilişkisiz Örneklemeler İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçlarına göre babaların AEDÖ Çİ, ZET ve TD alt boyutlarından elde ettikleri puanların ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Yapılan Scheffe post-hoc testi sonucunda söz konusu farkın AEDÖ-Çİ için A grubu (İlkokul) ile C grubu (Üniversite ve üzeri) ve B grubu ile C grubu arasında olduğu belirlenmiş; üniversite ve üzeri mezunu olan babaların AEDÖ-Çİ puanlarının (40,26), ilkokul (37,25) ve lise (37,60) mezunu babaların puanlarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Yine Scheffe sonuçlarına göre AEDÖ-ZET ve AEDÖ-TD alt boyutu için anlamlı farkın A ve C grubu arasında olduğu; ilkokul mezunu babaların AEDÖ-ZET puanı (16,59) üniversite mezunu babaların puanlarından (14,75) daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Ayrıca ilkokul mezunu babaların AEDÖ-TD puanı (14,34) üniversite mezunu babaların puanından (15,79) ise daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anne Baba Davranışları ile Çocuklarda Gözlenen Problem Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Anne-Babaların Kendi Çocukluklarındaki Aile Ortamına Göre Elde Edilen Bulgular

Tablo 7: Araştırmaya katılan annelerin AEDÖ ve CADÖ puanlarının aile ortamı değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U Testi sonuçları

	Grup	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	Z	P
AEDÖ-Çİ	Mutlu	234	126,99	29714,5	1056,5	-2,235	,025*
	Mutsuz	14	82,96	1161,5			
AEDÖ-OE	Mutlu	234	125,27	29314	1457	-,700	,484
	Mutsuz	14	111,57	1562			
AEDÖ-ZET	Mutlu	234	124,62	29161	1610	-,109	,913
	Mutsuz	14	122,50	1715			
AEDÖ-TD	Mutlu	234	122,96	28772,5	1277,5	-1,389	,165
	Mutsuz	14	150,25	2103,5			
AEDÖ-DC	Mutlu	234	121,97	28540,5	1045,5	-2,424	,015*
	Mutsuz	14	166,82	2335,5			
CADÖ-Toplam	Mutlu	234	121,03	28320	825	-3,120	,002**
	Mutsuz	14	182,57	2556			
CADÖ-DS	Mutlu	234	120,35	27681	1116	-1,960	,050
	Mutsuz	14	157,79	2209			
CADÖ-AH	Mutlu	234	123,91	28995	1500	-,534	,593
	Mutsuz	14	134,36	1881			
CADÖ-ÖS	Mutlu	234	121,06	28327	832	-3,175	,001**
	Mutsuz	14	182,07	2549			
CADÖ-K	Mutlu	234	120,51	28199	704	-3,601	,000**
	Mutsuz	14	191,21	2677			
CADÖ-PS	Mutlu	234	122,97	28775,5	1280,5	-1,506	,132
	Mutsuz	14	150,04	2100,5			

*p< .05 **p< .005

Tablo 7 incelendiğinde araştırmaya katılan annelerin AEDÖ ve CADÖ toplam ve alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında annenin kendi çocukluğundaki aile ortamı değişkenine göre bir fark olup olmadığına ilişkin yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre annelerin AEDÖ-Çİ, AEDÖ-DC, CADÖ-Toplam, CADÖ-ÖS ve CADÖ-K alt boyutlarından elde ettikleri puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kendi çocukluklarında mutlu ve huzurlu bir aile ortamına sahip olduğunu belirten annelerin çocukken mutsuz ve gergin bir aile ortamına sahip olduğunu belirten annelere göre çocukla ilgilenme davranışını daha fazla dayakla cezalandırma davranışını ise daha az sergilediği, çocuklarının daha az kaygılı ve öğrenme sorunu olduğunu belirttiği görülmektedir.

Tablo 8: Araştırmaya katılan babaların AEDÖ ve CADÖ puanlarının aile ortamı değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U Testi sonuçları

	Grup	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	Z	P
AEDÖ-Çİ	Mutlu	232	128,34	29774	1198	-2,704	,007*
	Mutsuz	17	79,47	1351			
AEDÖ-OE	Mutlu	232	126,50	29348	1624	-1,221	,222
	Mutsuz	17	104,53	1777			
AEDÖ-ZET	Mutlu	232	124,57	28901	1873	-,347	,729
	Mutsuz	17	130,82	2224			
AEDÖ-TD	Mutlu	232	124,28	28834	1806	-,581	,561
	Mutsuz	17	134,76	2291			

AEDÖ-DC	Mutlu	232	124,23	28822	1794	-,644	,519
	Mutsuz	17	135,47	2303			
CADÖ- Toplam	Mutlu	232	121,77	28250,5	1222,5	-2,616	,009*
	Mutsuz	17	169,09	2874,5			
CADÖ-DS	Mutlu	232	122,08	27833,5	1727,5	-,759	,448
	Mutsuz	17	135,38	2301,5			
CADÖ-AH	Mutlu	232	124,09	28790	1762	-,738	,461
	Mutsuz	17	137,35	2335			
CADÖ-ÖS	Mutlu	232	123,21	28584,5	1556,5	-1,484	,138
	Mutsuz	17	149,44	2540,5			
CADÖ-K	Mutlu	232	122,09	28324	1296	-2,370	,018*
	Mutsuz	17	164,76	2801			
CADÖ-PS	Mutlu	232	123,37	28621,5	1593,5	-1,529	,126
	Mutsuz	17	147,26	2503,5			

*p< .05 **p< .005

Tablo 8 incelendiğinde araştırmaya katılan babaların AEDÖ ve CADÖ toplam ve alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında babanın kendi çocukluğundaki aile ortamı değişkenine göre bir fark olup olmadığına ilişkin yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre babaların AEDÖ-Çİ, CADÖ-Toplam ve CADÖ-K alt boyutlarından elde ettikleri puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kendi çocukluklarında mutlu ve huzurlu bir aile ortamına sahip olduğunu belirten babaların çocukken mutsuz ve gergin bir aile ortamına sahip olduğunu belirten babalara göre çocukla ilgilenme davranışını daha fazla gösterdiği, çocuklarının daha az kaygılı olduğunu belirttiği gözlenmektedir.

Anne ve Babaların Ebeveynlik Davranışları ile Çocuklarını Değerlendirmelerine İlişkin Elde Edilen Bulgular

Tablo 9: Annelerin ebeveynlik davranışlarının ile çocukların davranış sorunları arasındaki korelasyon sonuçları

ANNE	CADÖ- Toplam	CADÖ-DS	CADÖ-AH	CADÖ-ÖS	CADÖ-K	CADÖ-PS
AEDÖ –Çİ	-,199**	-,143*	-,028	-,215**	-,109	-,216**
AEDÖ –OE	-,185**	-,126*	-,079	-,223**	-,053	-,107
AEDÖ –ZET	,319**	,373**	,146*	,230**	,194**	,144*
AEDÖ –TD	,285**	,289**	,169**	,283**	,164**	,019
AEDÖ –DC	,636**	,701**	,351**	,408**	,324**	,275**

*p< .05 **p< .005

Tablo 9 incelendiğinde araştırmaya katılan annelerin; AEDÖ-Çİ alt boyutu ile çocukların davranım, öğrenme ve psikosomatik sorunları ve AEDÖ-OE alt boyutu ile çocukların davranım ve öğrenme sorunları arasında negatif korelasyon gözlenmiştir. Annelerin AEDÖ-ZET alt boyutu puanları ile çocukların davranım, hiperaktivite, öğrenme, kaygı ve psikosomatik sorunları arasında; AEDÖ-TD alt boyutu ile çocukların davranım, hiperaktivite, öğrenme ve kaygı sorunları arasında ve AEDÖ-DC alt boyutu ile çocukların davranım, hiperaktivite, öğrenme, kaygı ve psikosomatik sorunları arasında pozitif korelasyon gözlenmiştir.

Anne Baba Davranışları ile Çocuklarda Gözlenen Problem Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Tablo 10: Babaların ebeveynlik davranışları ile çocukların davranış sorunları arasındaki korelasyon sonuçları

BABA	CADÖ-Toplam	CADÖ-DS	CADÖ-AH	CADÖ-ÖS	CADÖ-K	CADÖ-PS
AEDÖ-Çİ	-,107	-,017	,054	-,137*	-,148*	-,169**
AEDÖ-OE	-,086	-,025	,021	-,051	-,081	-,080
AEDÖ-ZET	,369**	,360**	,154*	,264**	,246**	,268**
AEDÖ-TD	,251**	,217**	,199**	,252**	,099	,131*
AEDÖ-DC	,219**	,206**	,122	,099	,164**	,126**

*p< .05 **p< .005

Tablo 10 incelendiğinde araştırmaya katılan babaların; AEDÖ-Çİ alt boyutu ile çocukların öğrenme, kaygı ve pskisomatik sorunları arasında negatif korelasyon gözlenmiştir. Babaların AEDÖ-ZET alt boyutu puanları ile çocukların davranım, hiperaktivite, öğrenme, kaygı ve psikosomatik sorunları arasında; AEDÖ-TD alt boyutu ile çocukların davranım, hiperaktivite, öğrenme ve psikosomatik sorunları arasında ve AEDÖ-DC alt boyutu ile çocukların davranım, kaygı ve psikosomatik sorunları arasında pozitif korelasyon gözlenmiştir.

Alabama Ebeveyn Davranışları Ölçeği ile Anne Baba Davranışlarının Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

Tablo 11: Alabama Ebeveyn Davranışları Ölçeği ile anne baba davranışlarının karşılaştırılmasına yönelik T Testi sonuçları

Alabama Alt Boyutlar	Gruplar	N	\bar{x}	S	Sd	T	P
AEDÖ-Çİ	Anne	250	41,00	5,14	498	4,89	.000**
	Baba	250	38,51	6,18			
AEDÖ-OE	Anne	250	26,66	2,69	498	3,64	.000**
	Baba	250	25,66	3,42			
AEDÖ-ZET	Anne	250	14,35	4,97	498	-3,25	.001**
	Baba	250	15,80	4,96			
AEDÖ-TD	Anne	250	14,70	3,48	498	-1,33	.183
	Baba	250	15,14	3,83			
AEDÖ-DC	Anne	250	3,98	1,18	498	-5,05	.000**
	Baba	250	4,65	1,74			

*p< .05 **p< .005

Tablo 11 incelendiğinde araştırmaya katılan anne ve babaların AEDÖ ile anne baba davranışlarının karşılaştırılmasına yönelik t testi sonuçlarına göre; Annelerin Çİ ve OE alt boyutlarından babalardan daha fazla puan ortalamasına sahip oldukları babaların ise ölçeğin olumsuz ebeveynlik alt boyutlarından olduğu düşünülen ZET ve DC alt boyutlarında annelerden daha yüksek puan ortalamasına sahip oldukları görülmektedir.

Conners Anababa Derecelendirme Ölçeği Anne Babaların Çocuklarının Davranış Algılarının Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

Tablo 12: Conners Anababa Derecelendirme Ölçeği anne babaların çocuklarının davranış algılarının karşılaştırılmasına yönelik t Testi sonuçları

Conners Alt Boyutlar	Gruplar	N	\bar{x}	S	sd	t	P
CADÖ-Toplam	Anne	250	21,02	11,84	498	,42	,674
	Baba	250	20,56	12,38			
CADÖ-DS	Anne	246	4,38	3,34	490	-,45	,654
	Baba	246	4,51	3,28			
CADÖ-AH	Anne	250	4,03	2,50	498	-,67	,502
	Baba	250	4,18	2,56			
CADÖ-ÖS	Anne	250	1,99	2,26	498	,04	,968
	Baba	250	1,98	2,12			
CADÖ-K	Anne	250	5,38	3,19	498	1,16	,245
	Baba	250	5,04	3,27			
CADÖ-PS	Anne	250	0,96	1,46	498	1,86	,063
	Baba	250	0,74	1,25			

*p< .05 **p< .005

Tablo 12 incelendiğinde araştırmaya katılan anne ve babaların CADÖ çocuklarının davranış algılarının karşılaştırılmasına yönelik t testi sonuçlarına bakıldığında çocuklardaki ataklık/hiperaktivite, davranım sorunu, öğrenme, kaygı ve psikosomatik sorunlar alt boyutlarında anlamlı bir fark görülmemiştir.

Tartışma/Sonuç

Araştırmadan elde edilen değerler ilk olarak cinsiyet açısından incelenmiştir. Sonuçlar erkek çocuk annelerinin kız çocuk annelerine göre daha fazla dayakla cezalandırma davranışı sergiledikleri görülmektedir. AEDÖ'nin diğer alt boyutları açısından anlamlı bir farklılık yoktur. Babaların ebeveynlik davranışları AEDÖ açısından değerlendirildiğinde çocuklarının cinsiyetine göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Literatür incelendiğinde konu hakkında yapılan çalışmalarda farklı yönlerde sonuçlara ulaşılmıştır. Çetintaş (2015), Kartal (2019), Özdemir (2019), Kaya (2019), Eratay (2011), Tazeoğlu (2011), Zupanè, Gril ve Kavè (2000) çocukların davranış sorunlarının cinsiyete göre değiştiği; Chang, Schwartz, Dodge ve McBride-Chang (2003), Sertbaş (2006), İnci ve Deniz (2015) anne baba çocuk yetiştirme tutumunun çocuktaki problem davranışları etkilediğini fakat bu sorunların cinsiyete göre değişmediğini bulmuşlardır. Bu farklılığın kaynağı araştırmaya katılan ebeveynlerin kültürel özellikleri olabilir. Lansford (2022)'a göre bu farklılığın sebebi etnik köken ve din gibi kültürlerarası özelliklerden kaynaklanacağı gibi ebeveynin ve çocuğun demografik özelliklerinden de etkilenebilmektedir. Üstelik bu gibi farklılıklar cinsiyet eşitliğinin daha düşük olduğu ülkelerde daha fazla görülebilmektedir. World Economic Forum (WEF) 2021 Cinsiyet Eşitliği Raporuna göre Türkiye'nin 156 ülke arasında 133. sırada yer bulması bu farklılığı daha iyi açıklayabilir.

Araştırmaya katılan anne babaların ebeveynlik davranışları eğitim durumları açısından incelendiğinde lise ve üzeri eğitim düzeyine sahip anneler çocukları ile daha fazla ilgilendiklerini ifade ederken, üniversite mezunu anneler ilkökul mezunu annelere göre çocuklarının davranışlarını daha iyi takip ettiklerini ifade etmişlerdir. Babalarda ise üniversite ve üzeri eğitim düzeyine sahip babalar ilkökul ve lise mezunu babalara göre çocukları ile daha fazla ilgilendiklerini ifade etmişlerdir. Üniversite ve üzeri eğitim alan babalar ilkökul mezunu olan babalara göre çocuklarını daha iyi takip ettiklerini söylemişlerdir. İlkokul mezunu babalar ise

Anne Baba Davranışları ile Çocuklarda Gözlenen Problem Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

çocuklarına yönelik disiplin uygulamalarında üniversite mezunu olan babalara göre daha tutarlı davranışlar sergilediklerini belirtmişlerdir. Badahdah ve Le (2016) ebeveynlerin eğitim düzeyinin Alabama Ebeveyn Davranışları Ölçeği üzerindeki etkisini incelemiştir. Eğitim düzeyi yüksek olan anne-babaların, daha düşük eğitim düzeyindeki ebeveynlerinden dayakla ceza ve tutarsız disiplin alt boyutlarını daha az uyguladığı bulunmuştur. Kaya (2019) çalışmasında anne babaların ebeveyn davranışları alt ölçeklerinden çocukla ilgilenme, dayakla cezalandırma ve zayıf ebeveyn takibi alt boyutları eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır. Büber (2021) araştırma sonucunda zayıf ebeveyn takibi alt boyutu puanlarının annenin eğitim durumu değişkenine; dayakla cezalandırma alt boyutu puanlarının babanın eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiğini saptamıştır. Elgar ve ark (2007), Hawess ve Dadds (2006) çalışmalarında anne babanın eğitim düzeyi ile ebeveyn davranışları arasında farklılık bulunmamıştır. Belirli düzeyde eğitim almış ebeveynlerin çocukla ilgilenme davranışının anlamlı düzeyde yüksek çıkmasının nedeni çocuklarının ihtiyaçlarını görmede ve anlamada daha olgun olmaları ve çocuklarının ihtiyaçlarına cevap vermek için kendilerini geliştirmeye yönelik açık bir görüşe sahip olmalarından kaynaklanıyor olabilir. İlkokuldan üniversiteye örgün eğitim ortamları bireylerin akademik gelişimlerinin yanında sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimlerine de katkı sağlayabilmektedir.

Yetiştikleri aile ortamını mutlu algılayan anneler mutsuz algıladığını söyleyenlere göre çocukları ile daha fazla ilgilenme davranışı sergilemektedirler. Aile ortamlarını mutsuz algılayanlar mutlu algılayanlara göre daha fazla dayakla cezalandırma davranışına başvurduklarını söylemişlerdir. Kendi aile ortamını mutlu olarak ifade eden babalar mutsuz olarak değerlendirenlere göre sadece çocukla ilgilenme boyutunda daha olumlu davranışlar sergilediklerini belirtmişlerdir. Diğer alt boyutlar açısından anlamlı farklılıklar görülmemiştir. Goleman (1998), çocukluklarında anne babanın şiddetine maruz kalan bireylerde kendi çocuklarıyla ilgisizlik, zayıf ebeveyn takibi, dayakla cezalandırma davranışlarının oldukça fazla olduğunu belirtmektedir. Demokratik ebeveyn davranışına sahip bireylerde çocukla ilgilenme ebeveyn davranışları daha fazlayken tutarsız disiplin ve dayakla cezalandırma boyutları daha azdır. Literatürde, annelerinden duygusal sıcaklık algılayan bireylerde çocuklarıyla sıcak ilişki kurma durumlarının oldukça yüksek düzeyde olduğu görülmüştür (Capaldi, Pears, Patterson, & Owen, 2003; Savelieva ve diğerleri, 2019). Bu araştırmaya katılan ebeveynlerin sıcak ve samimi olarak ifade ettikleri aile ortamı daha olumlu ebeveyn davranışlarının sergilendiği, çocukların duygusal ya da fiziksel zorbalığa daha az uğradıkları bir dönem olarak düşünüldüğünde araştırma bulguları ilgili literatürü desteklemektedir.

Araştırmanın bağımsız değişkenleri arasındaki korelasyonlara bakıldığında annelerde en yüksek korelasyon değerleri dayakla cezalandırma ile davranım sorunları toplam puanı arasında görülürken, babalarda ise zayıf ebeveyn takibi ile çocuk davranış sorunlarına yönelik toplam puan ile görülmektedir. Essau ve ark. (2006) benzer şekilde davranış problemleri ile zayıf ebeveyn takibi ve dayakla cezalandırma arasında anlamlı pozitif korelasyonlar bulmuştur. Annenin çocuğuna yönelik otoriter ve cezalandırıcı gibi sağlıklı olmayan tutumları çocukların davranışlarını kötü etkilemektedir ve çocukların davranışlarında sorunlar oluşmaktadır (Yeter, 2010; Tazeoğlu, 2011; Andi, 2014). Annenin cezalandırıcı tutumunun çocuğun davranış sorunlarında önemli bir etken olmasının temelinde cezanın çocuklarda etkisinin fazla olması olabilir. Annenin çocuğunu cezalandırıcı tutumu ile çocuğun problem davranışları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki vardır (Güven, 2013). Kerr, Lopez, Olson ve Sameroff (2004) yaptıkları araştırmada anne babanın disiplin yöntemleriyle ilişkilendirmişlerdir. Fiziksel şiddetin az ve ebeveynlerin çocuğa karşı sıcak ilgisinin çok olduğu ailelerde daha az davranışsal sorunların görüldüğü sonucuna ulaşmışlardır. Hawess ve Dadds (2006) ise zayıf ebeveyn takibi ve tutarsız

disiplin alt boyutlarının çocuklarda ve ergenlerde antisosyal özelliklerin yordayıcıları olarak tespit etmişlerdir.

Araştırmaya katılan anne babaların ebeveynlik davranışları karşılaştırıldığında çocukla ilgilenme ve olumlu ebeveynlik alt boyutlarında anneler lehine bir anlamlı farklılık görülürken, dayakla cezalandırma ve zayıf ebeveyn takibi davranışlarında babaların daha yüksek puan ortalamalarına sahip olduğu görülmüştür. Tutarsız disiplin davranışlarına anne ve babaların davranışları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Kındap (2011) ve Barber, Stolz ve Olsen'e (2005) göre annelerin destekleyici ebeveynlik davranışları babalara göre daha fazladır. Babalar ise annelere göre zayıf ebeveyn takibi davranışını daha fazla sergilemektedir. Roberts (2009) annelerin olumlu ebeveynlik davranışını babalara göre daha fazla; babaların ise dayakla cezalandırma davranışını annelere göre daha fazla sergilediklerine ilişkin araştırma sonuçları elde etmişlerdir. AEDÖ'nin İtalyanca uyarılma çalışmasında annelerin babalara göre olumlu ebeveynlik davranışlarını daha fazla kullandıklarını belirlemişlerdir (Servera ve ark., 2015). Kaya (2019) çocukla ilgilenme davranışını annelerin babalara göre daha fazla, zayıf ebeveyn takibi davranışını ise babaların annelere göre daha fazla sergiledikleri bilgisine ulaşmıştır. Araştırma bulguları ilgili literatürle tutarlıdır. Annelerin olumlu ebeveynlik davranışlarında babalardan daha yüksek ortalamalara sahip olması çocukla ilgilenme görevinin daha çok annenin sorumluluğu (Beyazıt ve Mağden, 2015) olarak değerlendirilmesi olabilir. Çoğunlukla babaların uzun çalışma saatlerine sahip olması, ev ile ilgili konularda ilk müdahaleyi yapacak fırsatın olmaması ve evdeki yaşananlardan daha sonra haberi olmasından dolayı zayıf ebeveyn takibi ve dayakla cezalandırma davranışını daha fazla sergilediği düşünülebilir. Sorunlar kronikleştiğinde babalar olaya dâhil olup dayağı bir çözüm yöntemi olarak görebilmektedir. Yine geleneksel olarak ailedeki otorite figürünün baba olması da bu sonuçları destekler niteliktedir.

Araştırmanın bir başka sonucu anne ve babaların çocuklarının davranışlarına ilişkin algıları arasındaki farklılıklardır. Erkek çocukların babaları tıpkı anneleri gibi CADÖ-DS ve CADÖ-AH alt boyutlarında çocuklarını daha problemlili algılamakta, erkek çocukların babaları ayrıca toplam puanda da çocuklarını kız çocukların babalarına göre erkek çocuklarını daha problemlili algılamaktadırlar. Diğer alt boyutlarda ise anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Campbell (1995), McDermott (1996), Özbey ve Alisinanoğlu (2009), Dursun (2010), Derman ve Başal (2013) çalışmalarında çocuklarda görülen saldırganlık ve aşırı hareketlilik gibi dışsallaştırılmış problem davranışların erkek çocuklarında kız çocuklara kıyasla daha fazla görüldüğünü belirlemişlerdir. Maccoby ve Martin (1983) erkek çocuklarının kız çocuklara göre yaşanan stresli bir olaydan sonra kalıtımsal yatkınlıktan kaynaklı daha tepkili ve sinirli olduklarını belirtmişlerdir. Peren ve arkadaşları (2007) çalışmalarında erkek çocukların kız çocuklarına oranla daha yüksek oranda hareketli olduklarını gözlemlemişlerdir.

Hem annelerin hem de babaların çocuklarının davranış problemlerine ilişkin algıları eğitim düzeylerine göre farklılık göstermemiştir. Davranış sorunları ile ilgili farklı ölçme araçlarıyla yapılan araştırmalarda annenin eğitim durumuna ilişkin sonuçlara bakıldığında; Yaşar Ekici (2014), Çetintaş (2015), Uyanık Balat ve arkadaşları (2008), Şehirli (2007) ve Eratay (2011) inceledikleri araştırmalarda annelerin eğitim düzeylerinin davranış sorunları ile ilişkili olduğu; Kesicioğlu ve Alisinanoğlu (2010), Tarkoçin ve Tuzcuoğlu (2014) inceledikleri araştırmalarda ise eğitim durumlarının davranış sorunları ile anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu durumla ilgili farklı sonuçlara sahip araştırma bulguları olduğu görülmektedir.

Kendi yetiştikleri aile ortamını mutsuz olarak değerlendiren anneler çocuklarının davranışları hem genel olarak hem de öğrenme sorunları ve kaygı alt boyutları açısından mutlu algılayan annelere göre daha olumsuz değerlendirmelerde bulunmuşlardır. Babalarda ise toplam puan ve kaygı alt boyutunda mutlu olarak algılayanlara göre anlamlı farklılık görülmüştür.

Anne Baba Davranışları ile Çocuklarda Gözlenen Problem Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Niggemeyer-Hall (2001) ailedeki sevgi ortamı arttıkça çocuğun kaygı düzeyinin azaldığını, Bögels ve Melick (2004) ise ebeveynler özerk olması için çocuklarına verdiği desteği artırdıkça çocuklarındaki kaygı düzeylerinin azaldığını belirtmiştir. Sertbaş (2006) çalışmasında ebeveynlerin tutarsızlık veya çelişkilerin doğrudan çocuğu etkilediğini ve çocukta davranış sorunu meydana getirdiğini belirtmiştir. İlkokul düzeyinde 10–12 yaş grubunda olan çocuklarla yapılan bir araştırmada ise aile işlevlerinin yerine gelmesi, aile içinde olumlu problem çözme, duygusal tepki verebilme, rollerin belirgin olması, etkili iletişim, çocuğun ihtiyaç duyduğu ilginin gösterilmesi arttıkça çocuğun benlik kavramı algısı da artmıştır. Çocuklarda uyum, fiziksel görünüm algısı, okul başarısı, doyum düzeyi, mutluluk ve popülerite pozitif yönde artmıştır; kaygı azalmıştır (Küçükkaragöz, Harmanlı; 2002). Pektaş (2015) araştırmasında aşırı koruyucu ya da ihmal eden anne baba tutumları ile sürekli kaygı düzeyi yüksek olan öğrenciler arasında pozitif yönde bir ilişkinin olduğunu söylemiştir.

Anne ve babaların çocuklarının davranış problemlerine yönelik algılarında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Can (2015) çalışmasında anne ve babanın çocuklarını davranış problemleri açısından ayrı olarak değerlendirmeleri ilişkisel olarak anlamlı bulunmuştur. Araştırma sonucuna göre anne ve babanın çocuğun davranışını değerlendirme konusunda tutarlı oldukları görülmektedir. Buradan yola çıkarak anne babalara yönelik geliştirilecek olan ebeveyn eğitim programlarında ortak hedefler doğrultusunda içerikler oluşturulabilir.

Anne ve babalar çocuğunun davranışlarını benzer şekilde algılıyor olmasına rağmen kendi davranışları farklılık göstermektedir. Anne ve babaların birbiriyle daha fazla iletişim kurmaları, daha fazla zaman geçirmeleri, davranışlarını karşılıklı olarak açıklamaları gerekmektedir. Çocuklarını daha iyi tanımalarını sağlayacak, çocuklarının gelişim dönemi özelliklerine yönelik davranışlar, davranışların sebepleri ve olumlu disiplin etme yöntemleri ile ilgili bilinçlendirmeye yönelik anne-baba eğitim programları düzenlenebilir.

Kaynakça

- Alisinanoğlu, F. ve Özbey, S. (2009). Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 60–72 aylık çocukların problem davranışlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *The Journal of International Social Research*, 2(6), 493-517.
- Alisinanoğlu, F., & Kesicioğlu, S. (2010). Okul öncesi dönem çocuklarının davranış sorunlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Giresun ili örneği). *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 3(1), 93-110.
- Andı, F. T. (2014). Okul öncesi çocuklarda öğretmen tarafından ölçülen sosyal davranış denetimi, sosyal uyum ve sosyal yeterlilik düzeylerinin, ebeveyn çocuk yetiştirme tutumları ile ilişkisinin incelenmesi. [Unpublished master's thesis] Haliç Üniversitesi.
- Badahdah, A., & Le, K. T. (2016). Parenting young arab children: psychometric properties of an adapted arabic brief version of the alabama parenting questionnaire. *Child Psychiatry & Human Development*, 47(3), 486-493.
- Balat, G.U., Şimşek, Z. ve Akman, B. (2008). Okul öncesi eğitim alan çocukların davranış problemlerinin anne ve öğretmen değerlendirilmesi açısından karşılaştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (3), 263-275.
- Barbaroğlu, A. (2016). *Çocuk psikolojisi ve ruh sağlığı*. Vize Yayıncılık.
- Barber, B. K., Stolz, H. E. & Olsen, J. A. (2005). Parental support, psychological control, and behavioral control: Assessing relevance across time, culture, and method. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 70(4), 1–137.

- Başal, H. A., Bağçeli-Kahraman, P., Taner-Derman, M., Kahraman, Ö. ve Sümer, H., (2014). Otoriter ve demokratik tutuma sahip ebeveynleri olan 5-6 yaş çocuklarının evcilik oyunlarında üstlendikleri roller. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 384-409.
- Bee, H. & Boyd. D. (2009). *Çocuk Gelişim Psikolojisi*. Kaknüs Yayınları.
- Beyazıt, U. ve Mağden, D. (2015). Üniversitede öğrenim gören erkek öğrencilerde aşırı cinsiyet ideolojisi ve babalık rolü algısı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(3), 207-225.
- Bögels, S. M., & Van Melick, M. (2004). The relationship between child-report, parent self report, and partner report of perceived parental rearing behaviors and anxiety in children and parents. *Personality And Individual Differences*, 37(8), 1583-1596.
- Büber, R. N. (2021). Anne ve babaların sergiledikleri ebeveyn tutumlarının farklı demografik değişkenler üzerinden incelenmesi. [Unpublished master's thesis] Üsküdar Üniversitesi.
- Campbell, S. B. (1995). Behavior problems in preschool children: A review of recent research. *Journal of Child and Psychology and Psychiatry*, 36(1), 113-149.
- Can, A., (2014). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Can, H. (2015). Babanın çocuk davranış problemleri ve iyi olma hali üzerindeki etkisi. [Unpublished master's thesis] Hasan Kalyoncu Üniversitesi.
- Capaldi, D., Pears, K., Patterson, G., & Owen, L. (2003). Continuity of parenting practices across generations in an at-risk sample: a prospective comparison of direct and mediated associations. *Journal of Abnormal Child Psychology*, (31), 127-142.
- Chang, L., Schwartz, D., Dodge, K.A. ve Mcbride-Chang, C. (2003). Harsh parenting in relation to child emotion regulation and aggression. *Journal of Family Psychology*, 17(4), 598-606.
- Conners CK (1990) Conners' Rating Scales Manual: Instruments for use with children and adolescents. New York, Multi-Health Systems.
- Çağdaş, A. ve Seçer, Z. (2002). *Çocuk ve ergende sosyal ve ahlak gelişimi*. Nobel Yayınevi.
- Çağdaş, A. ve Seçer, Z. Ş. (2006). *Anne-baba eğitimi*. (2.Baskı). Kök Yayıncılık.
- Çekiç, A., Türk, F., Buğa, A. ve Hamamcı, Z. (2018). Alabama Ebeveyn Davranışları Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(66), 728-743.
- Çetintaş, S. (2015). 5 yaş çocuklarında görülen davranış problemleri ile annelerin çocuklarına uyguladıkları disiplin yöntemleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. [Unpublished master's thesis] Gazi Üniversitesi.
- David J. Hawes and Mark R. Dadds, (2006). Assessing parenting practices through parent-report and direct observation during parent-training. *Journal of Child and Family Studies*, 15(5), 555-568.
- Demircioğlu, H. (2012). Altı yaşında çocuğu olan annelere uygulanan aile eğitimi programının aile işlevlerine ve anne baba tutumları ile çocuğun gelişimi üzerindeki etkisinin incelenmesi. [Unpublished doctoral dissertation] Ankara Gazi Üniversitesi.
- Dereboy, Ç.; Senol, Selahattin; Sener, Ş. ve Dereboy, F. (2006). Conners Kısa Form Öğretmen ve Anababa Derecelendirme Ölçeklerinin Geçerliliği. *Türk Psikiyatri Dergisi*. 17, (2), 45-58.

Anne Baba Davranışları ile Çocuklarda Gözlenen Problem Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

- Derman, M. T. ve Başal, H. A. (2013). Okulöncesi çocuklarında gözlenen davranış problemleri ile ailelerinin anne-baba tutumları arasındaki ilişki. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2(1), 115-144.
- Dirim, A. (2003). *Çocuk ruh sağlığı*. Esin.
- Dursun, A. (2010). Okul öncesi dönemdeki çocukların davranış problemleriyle anne baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. [Unpublished master's thesis] Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Elgar, F.J., Waschbusch, D.A., Dadds, M. R. ve Sigvaldason, N. (2007). Development and validation of a short form of the alabama parenting questionnaire. *Journal of child and Family Studies*, 16, 243. <https://doi.org/10.1007/s10826-006-9082-5>.
- Eratay, E. (2011). Okul öncesi çocuklarında davranış problemleri. *Journal Of New World Sciences Academy*, 6(3), 2347-2362.
- Essau, C.A., Sasagawa, S. Ve Frick, P.J. (2006). *Journal of Child and Family Studies*, 15(5), 597–616.
- Frick, P. J. (1991). The Alabama Parenting Questionnaire. Unpublished Rating Scale, University Of Alabama.
- Frick, P. J., Christian, R. E., ve Wootton, J. M. (1999). Age Trends in the Association between Parenting Practices and Conduct Problems. *Behavior Modification*. 1999;23(1):106-128. doi:10.1177/0145445599231005
- George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS for windows step by step: A simple guide and reference, 17.0 update* (10a Ed.) Pearson.
- Giannaris Wj, Golden Cj, Greene I ve Ark. (2001) The Conners Parent Rating Scales: A critical review of the literature. *Clin Psychol Rev*, 21:1061-1093.
- Goleman, D. (1998). *Duygusal zekâ*. (Banu Seçkin Yüksel, Çev.) 4.Baskı. Varlık Yayınları.
- Güven, E. (2013). Çocuğun davranış sorunları ile algıladığı anne baba çatışması arasındaki ilişkiler: Duygu sosyalleştirmenin aracı rolü. [Unpublished master's thesis] Ankara Üniversitesi.
- İnci, M. A. ve Deniz, U. (2015). Baba tutumları ile çocuğun yaşı, cinsiyeti, doğum sırası ve kardeş sayısı değişkenleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14).
- Kanlıklıçer, P. (2005). Okul öncesi davranış sorunları tarama ölçeği : Geçerlilik / güvenilirlik çalışması (Order No. 28525737). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (2547078506). Retrieved from <https://www.proquest.com/dissertations-theses/okul-öncesi-davranış-sorunları-tarama-ölçeği/docview/2547078506/se-2>
- Kandır, A. ve Alpan, Y. (2008). Okul öncesi dönemde sosyal-duygusal gelişime anne-baba davranışlarının etkisi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 14(14), 33-38.
- Karakaya, İ. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Bilimsel Araştırma Yöntemleri içinde; Ed. (Abdurrahman Tanrıöğren). Anı Yayıncılık
- Kartal, B (2019). Okul öncesi dönemi çocuklarında görülen davranış problemleri ile anne çocuk arasındaki ilişkinin incelenmesi. [Unpublished master's thesis] Kütahya Dumlupınar Üniversitesi.
- Kaya, A. (2019). Anne babaların ebeveyn davranışlarının ve evlilik doyumlarının incelenmesi. [Unpublished master's thesis] Gaziantep Üniversitesi.

- Kerr, D.C.R., Lopez, N.L., Olson, S.L. & Sameroff, A.J. (2004). Parental discipline and externalizing behavior problems in early childhood: The roles of moral regulation and child gender. *Journal Of Abnormal Child Psychology*, 32(4) 369-383.
- Kındap, Y. (2011). Kendini belirleme kuramı temelinde ergenlikte destekleyici ebeveynlik, akademik ve sosyal uyum ve kendini belirleme düzeyi arasındaki ilişkilerin boylamsal olarak incelenmesi [Unpublished doctoral dissertation] Hacettepe Üniversitesi.
- Küçükkaragöz, H. Harmanlı, Z. (2002), Ergenlerde aile yapısı benlik kavramları arasındaki ilişkinin incelenmesi. ODTÜ XIII. Ulusal Psikoloji Kongresi, Ankara.
- Lansford, J.E. (2022), Annual Research Review: Cross-cultural similarities and differences in parenting. *J Child Psychol Psychiatr*, 63: 466-479. <https://doi.org/10.1111/jcpp.13539>
- Maccoby, E.E. ve Martin, J.A. (1983). *Socialization in the Context of the Family: Parent-Child Interaction*. P.H. Mussen (Ed.). In *Handbook of Child Psychology: Socialization, Personality and Social Development*, 1-101. Wiley.
- Marshall, C. & Rossman, G. B. (2014). *Designing Qualitative Research*. Sage.
- McDemott, P. A. (1996). A nationwide study of developmental and gender prevalence for psychopathology in childhood and adolescence. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 24,53-66.
- Niggemeyer-Hall, A. E. (2001). Family interaction factors and anxiety in adolescent females. Presented At Seattle Pacific University For Degree Doctor Of Philosophy: Washington, USA. From <http://Proquest.Umi.Com/> sayfasından erişilmiştir.
- Nunnally JC, Bernstein IP (1994) *Psychometric theory* (3rd ed). Mc Graw Hill.
- Ölçek, N. (2010), Davranış bozukluğu tanısı alan hastaların ailesel değerlendirilmesi ve ebeveynlerinin psikiyatrik tanı dağılımı. İstanbul, Tıpta Uzmanlık Tezi.
- Özdemir, K (2019). Okul öncesi dönemdeki 5 yaş çocuklarının davranış problemleriyle anne-baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. [Unpublished master's thesis] Ufuk Üniversitesi.
- Özyürek, A. (2004). Kırsal bölge ve şehir merkezinde yaşayan 5-6 yaş grubu çocuğa sahip anne-babaların çocuk yetiştirme tutumlarının incelenmesi. [Unpublished master's thesis] Gazi Üniversitesi.
- Pektaş, E. (2015). Üniversite öğrencilerinin algılanan ebeveyn kabul–reddi ile depresyon ve sürekli kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi: Duygu düzeyi güçlüklerinin aracı rolü. [Unpublished master's thesis] Hacettepe Üniversitesi.
- Peren, S., Stadelmann, S., Wyl, A.V. ve Klitzing, K.V. (2007). Pathways of behavioral and emotional symptoms in kindergarden children: what is the role of prosocial behaviour. *Child Adolesc Psychiatry*, 16, 209-214.
- Robert, C. J. (2009). parenting practices and child behavior in mexico: a validation study of the alabama parenting questionnaire. The Faculty Of The Graduate School Of The University Of Minnesota.
- Savelieva, K., Hintsanen, M., Dobewall, H., Jokela, M., Pulkki-Raback, L., Elovainio, M. Keltikangas-Jarvinen, L. (2019). The role of oxytocinergic genes in the intergenerational transmission of parentchild relationship qualities. *Hormones and Behavior*, 114, 104540.

Anne Baba Davranışları ile Çocuklarda Gözlenen Problem Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

- Savi, F. (2008). 12-15 yaş arası ilköğretim öğrencilerinin davranış sorunları ile aile işlevleri ve anne-baba kişilik özellikleri arasındaki ilişki. [Unpublished master's thesis] Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Sertbaş, N. (2006). İlköğretim öğrencilerinde davranış problemleri ve yordayan değişkenler. [Unpublished master's thesis] Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Servera1, M., Esposito, A., Garcia, G.B., Giudice, E.D. (2015). Factor analysis of the Italian version of the Alabama parenting questionnaire in a community sample. *Journal of Child and Family Studies*, 25, 1208–1217. DOI 10.1007/s10826-015-0291-7.
- Shelton, K. K., Frick, P. J., ve Wootton, J. (1996). Assessment of parenting practices in families of elementary school-age children. *Journal of Clinical Child Psychology*, 25, 317-329. doi:10.1207/s15374424jccp2503_8.
- Şehirli, N. (2007). Çocuk Davranışları Değerlendirme Ölçeğinin geliştirilmesi ve bazı değişkenlere göre incelenmesi. [Unpublished master's thesis] Gazi Üniversitesi.
- Tabak, N. (2007). İlköğretim 1. kademedeki davranış sorunları olan çocukların anne baba tutumları. [Unpublished master's thesis] Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi.
- Taner Derman, M. & Başal, H. A. (2013). Okulöncesi çocuklarda gözlenen davranış problemleri ile ailelerinin anne-baba tutumları arasındaki ilişki. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2 (1) , 115-144 .
- Tarkoçin, S.ve Tuzcuoğlu, N. (2014). Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 48-66 aylık çocukları olan ebeveynlerin çocuklarıyla iletişim kurma düzeyleri ve davranış sorunları arasındaki ilişkinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(8), 339-354.
- Tavşancıl, E. (2002). Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tazeoğlu, S (2011). Çocukların benlik algıları, davranış sorunları ve ana-babaların kullandıkları disiplin yöntemleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. [Unpublished master's thesis] Ankara Üniversitesi.
- WEF. (2021). Global Gender Gap Raport 2021. https://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2021.pdf
- Wolff, S. (2009). *Problem çocuklar: Stres altındaki çocukları tedavi etme yöntemleri* (A. Oral, çev.). Say Yayınları.
- Yaprasanlı, B. (2011). Çocuklarda depresyon belirtilerinin yordanmasında yaşanmış olumsuz olaylar, algılanan anne-baba tutumu, öğrenilmiş çaresizlik ve umutsuzluğun rolü. [Unpublished master's thesis] Maltepe Üniversitesi.
- Yaşar Ekici, F. (2014). Aile özellikleri ile okul öncesi eğitime devam eden çocukların problem davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2 (2), 70-108.
- Yavuzer, H. (2008). *Çocuk psikolojisi*. Remzi Kitabevi.
- Yeter, S. (2010). 5-6 yaş grubu çocuklarda karşılaşılan davranış problemlerinin ve annelerinin çocuk yetiştirme tutumlarının incelenmesi (Sakarya ili örneği). [Unpublished master's thesis] Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Yılmaz, Y. (2007). Anne baba tutumları ile ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okul başarıları ve özerkliklerinin gelişimi arasındaki ilişkinin incelenmesi. [Unpublished master's thesis] Hacettepe Üniversitesi.

Zupanèè, M., Gril, A., & Kavèè, T. (2000). The Slovenian version of the social competence and behaviour evaluation scale preschool edition (olsp): the second preliminary validation. *Horizons Of Psychology, 9* (4), 7- 23.

Extended Abstract

Introduction

According to Bronfenbrenner, the family acts as a filter for the child. Variables such as laws, the country's political conditions, customs, and physical conditions reach and affect the child through the control of the family. The family not only acts as a buffer against the harmful effects of this broad culture, but also helps the wider culture's goal of adding new members to society (Bee & Boyd, 2009). In the family, which is the basic system where children interact directly, parents can raise individuals who are constructive, productive, aware of responsibility, convey their feelings and thoughts, provide self-control, and express themselves. They are people who can take responsibility and establish healthy relationships with others with their positive behaviors (Başal et al., 2014). Parental behaviors also affect children's physical, psychosocial, cognitive, sexual and language development (Demircioglu, 2012).

Every child is born with different capacities in different developmental areas. This innate capacity in different areas of development can reach the highest level it can develop with appropriate environmental conditions. The first period of childhood is a period in which the child acquires many behaviors and habits that will be affected throughout his life. Parent-child relationships become even more important for the child to form a positive self and adapt to the social environment. It is clearly seen that raising their children in a positive environment helps the child to gain a healthy identity both physically and mentally and to adapt better to the environment (Çağdaş and Seçer, 2006). The child, who cannot establish positive relations with his environment, starts to have adaptation problems after a while. These adjustment problems appear as behavioral problems. Family is one of the most important causes of behavior problems in children, and family communication affects the child's current and future behavior. In order for its effect to develop in the desired direction, first of all, the behaviors of the parents, the relationship ties of the spouses with each other and must be compatible their communication with the child (Yavuzer, 2008).

How parents treat their children and what they do is more important than what they think about raising children. It is their own behavior, not ideal parental attitudes, that affect children's development, behavior and mental health. Attitudes are tendencies that guide behavior rather than behavior. Therefore, attitude can cause desired or undesirable behaviors (Tavşancıl, 2002). Therefore, in this study, parenting behaviors that emerge as a result of these attitudes are discussed, not parental attitudes. Within the scope of the research, the behaviors of mothers and fathers towards their children were discussed comparatively and it was revealed whether there were differences between the behaviors of parents in their parenting roles and how these differences were related to children's behavioral problems. In this way, both parents' behaviors will be better understood and their effects on children will be determined. Another important point is to reveal the difference between mother and father. The children's behavior, the perceptions of the parents and the behavior of the parents, which was more related to the behavior of the children were compared. According to both parents' perceptions of the same child, the effect of environmental variables on child behavior was tried to be reduced. Both mothers and fathers were asked to evaluate their children and it was tried to get more ideas about the family environment. The Alabama Parental Behavior Scale (APES) was used to collect

data in this study. Considering the prominent features of the AEDS and the limitations of the scales used in Turkey, the direct measurement of parental behaviors by the AEDS (Çekiç, Türk, Buğa, & Hamamcı, 2018) contributes to more concrete and realistic assessments between parental behaviors and children's behavioral problems.

When the relevant literature is examined, the validity and reliability levels of the scales developed to determine children's behavioral problems, especially parental attitudes, demographic characteristics and economic status of children, the effect of environmental factors, parental personality traits and behavioral disorders were examined. There are also studies in which children's behavioral problems are evaluated by parents and teachers. However, these evaluations were generally evaluated separately and the relationship between them was not taken into account. In particular, no relationship was found between parents' perceptions of their children's behavior in the family (Can, 2015). By examining the relationship between the parenting behaviors of the parents and the child's behavioral problems, with the evaluations of the parents; It has been tried to determine which parental behaviors are associated with which behavioral problems. Both the mother and father of the same child were examined together. It has been tried to determine whether the behavioral problems seen in children change according to the gender of the child, the educational status of the parents and the family environment during childhood.

Parents have some thoughts about what a child necessities. Problems arise when the expectations and qualities of the parents conflict with the existing characteristics of the child (Wolff, 2009). Therefore, this research will provide an opportunity for the child's behavior in the family to be evaluated separately by both the mother and the father. With the findings to be obtained from the research, it will be revealed what kind of parenting behaviors of parents correspond to what kind of behavior problems in children. Thus, it is thought that it will contribute to field experts working with parents, especially psychological counselors working in schools, within the scope of individual and group practices for children's behavioral problems.

Methodology

The aim of this study is to examine the relationship between the behaviors of parents and the problem behaviors of their children. This research, which examines the data obtained from parents and their children, is a correlational research in the relational research category. Correlational studies are conducted to describe the relationships between two or more variables (Karakaya, 2012).

For this purpose, data were collected from the mothers and fathers of 250 children in the 7-11 age group who attend primary schools in Birecik in Şanlıurfa between 2018-2019 academic year. Age of the parents participating in the study is almost 35.14 for mothers and almost 39.78 for fathers. While the majority of the participants in the mothers are not working, the majority of the fathers are working. In terms of education level, the majority of mothers are graduated from primary school, while the majority of fathers are graduated from university. Both mothers and fathers mostly evaluated the family environment in which their childhood was spent as sincere and happy.

Three different tools were used to collect data. The first one is the "Personal Information Form" developed by the researchers. The other measurement tool "Alabama Parenting Questionnaire" (APQ) was developed by Frick (1991). The Turkish adaptation was made by Çekiç et al (2018). Finally, Şener et al. (1998) adapted the "Conners Parent Rating Scale" into Turkish.

Personal Information Form: Information form developed by the researcher to determine the demographic characteristics of the participants; It contains a total of 13 questions about

socio-demographic characteristics such as age, employment status, education level, marital status, number of children.

The Alabama Parenting Questionnaire: The Alabama Parental Behavior Scale was developed by Frick (1991). The scale was adapted to Turkish by Çekiç, Türk, Buğa and Hamamcı (2018). The original APQ was developed with parents who have children in the primary school age group (Shelton, Frick, & Wootton, 1996). The scale has two different forms for parents who have children between the ages of 6-18 and children between the ages of 6-18 (Çekiç, Türk, Buğa, & Hamamcı, 2018). The scale measures how parents behave in the stages of raising their children. Consisting of 35+7 items, the scale examines parental behaviors in 5 different areas (Frick, Christian, & Wootton, 1999). Positive parental behaviors in the scale (Frick, 1991); Parental Involvement (PI) and positive parenting (PP) sub-dimensions and negative parental behaviors; Poor monitoring/supervision (PM/S), Inconsistent discipline (ID), and Corporal punishment (CP) sub-dimensions. Within the scope of this research, the Cronbach's Alpha internal consistency coefficient for APQ is .70.

Conners Parent Rating Scale: Conners Parent Rating Scale (CPRS) measures problem behaviors in children. The scale was adapted to Turkish by Şener et al. (Şener et al. 1998). The sub-dimensions of the scale are: Behavior Problems, Hyperactivity, Anxiety, Psychosomatics and Learning Problems. The internal consistency of the scale, which was evaluated with Cronbach's Alpha, was calculated as .90. Except for the "learning problem" subscale, the internal consistency of the other subscales was reported to be at the desired level (Dereboy et al.2006). A Cronbach alpha coefficient of 0.90 or above supports not only the reliability but also the validity of the scale (Nunnally and Bernstein 1994). CAS, which includes 48 items in total, consists of five subscales (Dereboy, Senol, Sener, 2006). These subscales are: Behavior problems sub-dimension (eg, "He is ready to fight", "Disobeying rules or reluctant to obey"); Hyperactivity sub-dimension (eg, "Get excited easily", "acts without thinking", "Cannot sit still, fidgets"); Learning problems sub-dimension (eg, "Has learning difficulties", "has trouble finishing work"); Anxiety sub-dimension (eg, "Cries frequently and easily", "Doesn't mind being mistreated"); Psychosomatic sub-dimension (eg, "He has headaches", "There are stomachaches") is.

Normal distribution of data is one of the basic assumptions of parametric tests. In order to test whether this assumption is met, the skewness and kurtosis coefficients of the scores obtained by the participants from the AEDS and CADÖ were examined.

The obtained values meet the normality assumptions. For this reason, in order to examine whether the scores of the participants differ according to various variables, t-test for Unrelated Samples and one-factor ANOVA for Unrelated Samples, Mann Whitney U test; Pearson Simple Linear Correlation analyzes were used to examine the relationship between parenting behaviors of parents and problem behaviors of children.

Findings

In this section, the findings of the demographic variables of the research and the relationships between the variables will be given respectively.

Research findings show that mothers of boys exhibit more beating behavior than mothers of girls. Again, mothers of boys think that their children exhibit more conduct problems and impulsiveness/hyperactivity behaviors than mothers of girls. While no difference was observed in fathers' behaviors according to the child's gender, fathers of male children had a more negative evaluation in their perceptions of their children's behavior problems both in the total score and in the Behavior Problem and Aggression/Hyperactivity sub-dimensions.

Anne Baba Davranışları ile Çocuklarda Gözlenen Problem Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

It has been observed that mothers with high school, university and higher education levels have a higher average in Child Care behaviors than mothers who are primary school graduates. The Poor Parental Follow-up scores of mothers who graduated from primary school are lower than mothers who are university graduates. Considering the behavior of fathers in terms of education level, it was seen that university graduates were more interested in their children than fathers with primary and high school education.

It is seen that mothers who stated that they had a happy and peaceful family environment in their childhood showed more attention to the child, less beating and punishing behavior compared to the mothers who stated that they had an unhappy and tense family environment when they were children, and that their children were less anxious and had learning problems. It is observed that fathers who stated that they had a happy and peaceful family environment in their childhood showed more interest in their children and that their children were less anxious compared to fathers who stated that they had an unhappy and tense family environment as a child.

There was a difference between mothers' APQ-PM/S sub-dimension scores and children's behavior, hyperactivity, learning, anxiety and psychosomatic problems; A positive correlation was observed between APQ-ID sub-dimension and children's behavior, hyperactivity, learning and anxiety problems, and between APQ-CP sub-dimension and children's behavior, hyperactivity, learning, anxiety and psychosomatic problems. Considering the evaluations of the fathers, a negative correlation was observed between the APQ-PI sub-dimension and the children's learning, anxiety and psychosomatic problems. There was a relationship between fathers' APQ-PM/S sub-dimension scores and children's behavioral, hyperactivity, learning, anxiety and psychosomatic problems; a positive correlation was observed between APQ-ID sub-dimension and children's behavior, hyperactivity, learning and psychosomatic problems, and between APQ-CP sub-dimension and children's behavior, anxiety and psychosomatic problems.

According to the results of the t-test for the comparison of APQ and parental behaviors of the mothers and fathers participating in the research; It is seen that mothers have a higher average score than fathers in the Parental Involvement and Positive Parenting sub-dimensions, and fathers have a higher average score than mothers in the negative parenting sub-dimensions of the scale, Poor Monitoring/Supervision and Corporal Punishment. When the t-test results of the parents participating in the study were compared to the behavior perceptions of their children, no significant difference was observed in the sub-dimensions of agility/hyperactivity, behavior problems, learning, anxiety and psychosomatic problems in children.